

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний

(назва інституту/факультету)

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Географічні аспекти глобальних проблем людства

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Середня освіта (географія)

(назва програми)

Галузь знань 01 освіта/педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Спеціальність 014 середня освіта (географія)

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий магістерський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Ячнюк М.О., кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

Контактний тел. 0505166185

E-mail: m.yachniuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Зазначте формат і розклад проведення консультацій

Очні консультації: Вівторок 13.00-14.00

Онлайн-консультації: Понеділок 16.00-17.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Актуальність вивчення глобальних проблем людства зумовлена: а) світовими інтеграційними процесами; б) неконтрольованим збільшенням кількості населення планети на фоні регіональних демографічних диспропорцій розвитку (депопуляція, старіння / високий рівень природного приросту й дитячої та материнської смертності, низька тривалість життя; міграційні потоки; біженці; псевдоурбанізація); в) загостренням продовольчої проблеми (голод, переїдання, незбалансоване харчування); г) вичерпністю сировинних та енергетичних ресурсів і пошуком нових видів сировини й альтернативних джерел палива та енергії; г) погіршенням стану здоров'я населення (епідемія ВІЛ/СНІДу, хвороби цивілізації); г) зростанням рівня агресії у світі на фоні високого рівня мілітаризації глобальних і регіональних держав (загроза початку III світової війни, гібридні й інформаційні війни, тероризм); д) подоланням диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів та держав (Північ–Південь); е) викликами соціальних негараздів (злочинність, наркоманія, on-line залежність тощо); є) необхідністю впровадження на глобальному рівні засад демократії та сталого розвитку (формування глобального уряду, гнучке ІТ-урядування та управління, функціонування міжнародних організацій, подолання проблем змін клімату та забруднення сфер Землі); ж) формуванням глобального інформаційного суспільства (створення кіберпростору, подальший розвиток Internet, гарантування захисту державної та особистої інформації (секюритизація кіберпростору)); з) новими здобутками науки (ГМО-продукти, клонування, генна медицина, 3D-принтери, розумні машини (mind-hard) та розумне програмне забезпечення (mind-sofT)) на фоні зростання функціональної та абсолютної неграмотності; и) прагненням конструктивного освоєння Світового океану, Антарктиди, навколосонячного та позасонячного простору; і) гарантуванням усебічної безпеки людству та забезпеченням подальшого його прогресивного розвитку тощо.

2. Мета навчальної дисципліни є: закласти основи з теорії та практики сучасних тенденцій розвитку географії глобальних проблем людства у тісному зв'язку з еволюцією продуктивних сил, перебудови виробничих відносин в світовому масштабі та процесом глобалізації.

Основні переваги і доцільність вивчення даної дисципліни слідує із таких **освітніх завдань:**

- розглянути основні концепції сучасних глобальних тенденцій;
- показати залежність форм розвитку глобалізації від економічного базису суспільства;
- продемонструвати форми вирішення глобальних проблем;
- засвоїти знання в галузі інформатизації сучасних процесів та виникнення глобальних проблем;
- з'ясувати зміст вимог до сучасних форм управління наддержавними організаціями;
- вивчити особливості локальних конфліктів та їх вплив на геополітику;
- формувати практичні навички орієнтації у фактичній і статистичній інформації глобального масштабу.

3. Пререквізити

4. Результати навчання. Формування результатів навчання ґрунтується на визначених освітньо-професійною програмою компетентностях, при врахуванні їх сформованості залежно від освоєних раніше чи суміжно подібних дисциплінах та виконанні завдань з професійної діяльності згідно кваліфікації.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- про особливості історичних епох, джерела глобальних проблем;
- сутність глобальних проблем людства;
- проблеми глобалізації;
- концепції сучасних процесів глобалізації;
- основні суперечності сучасних економічних систем;
- про класифікацію глобальних проблем;
- про обмеженість ресурсів, екологічні наслідки конкуренції;
- основні центри видобування енергетичних ресурсів.

-вміти:

- знаходити взаємозв'язок між науково-технічною революцією та глобальними проблемами;
- визначати основні показники глобальних проблем;
- оцінювати моделі економічного розвитку;
- визначати проблеми взаємовідносин різних країн;
- аналізувати проблеми економічного життя, дослідження в галузі глобальних проблем;
- виділяти основні загрози розвитку цивілізації;
- виявляти основні географічні закономірності виникнення глобальних проблем.

Програмні компетенції

Загальні компетенції:

- Здатність до формування світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність грамотно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності;
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- знання та розуміння в області економічної географії.

Фахові компетенції:

- Здатність застосовувати базові знання з природничих і суспільних дисциплін, інформаційних технологій у навчанні географії;
- здатність оцінювати вплив антропологічного фактора на довкілля;
- здатність показувати знання і розуміння основних теорій, методів, принципів, технологій і методик в галузі економічної географії.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	9	4	120	15	15	-	-	90	-	залік
Заочна											

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1. Глобалізація. Глобальні проблеми та їх класифікація														
Тема 1. Глобалізація,	15	2	2			11								

глобальні проблеми та глобалістика													
Тема 2. Глобальні проблеми, що виникають при взаємодії природи та суспільства (сировинна, енергетична, продовольча, екологічна).	15	2	2			11							
Тема 3. Глобальні проблеми, що виникають у процесі суспільних взаємовідносин (подолання відсталості країн, що розвиваються, проблема війни і миру, тероризм).	15	2	2			11							
Тема 5. Глобальні проблеми, що виникають унаслідок розвитку людини (демографічна, соціальна)	15	2	2			11							
Разом за змістовим модулем 1	60	8	8			44							
Змістовий модуль 2. Практичне вирішення основних глобальних проблем людства													
Тема 5. Глобальні економічні проблеми	19	2	2			15							
Тема 6. Проблеми миру та роззброєння	19	2	2			15							
Тема 7. Вплив стрімкого розвитку науки і техніки на суспільство	19	3	3			16							
Разом за змістовим модулем 1	60	7	7			46							
Усього годин	120	15	15	-	-	90							

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Глобалізація як тенденція розвитку людства та як визначальний феномен сучасності: сутність, можливості, сценарії.
2.	Сучасна епоха та її специфіка.
3.	Характеристика глобальних проблем людства.
4.	Проблеми глобалізації економічних процесів. Міждержавні відносини в глобальній економіці

5.	Глобальна еволюція екологічних процесів.
6.	Географія енергетичних потужностей.
7.	Соціальні проблеми людства.
8.	Освоєння космосу та космічні технології.
9.	Проблема війни і миру.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю при вивченні дисципліни: тестові завдання, виконання практичних робіт.

Контроль виконаних за бажанням студентів ІНДЗ, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) завдань, здійснюється шляхом оцінювання у процесі усного індивідуального захисту у формі бесіди при поданні викладачу всіх необхідних матеріалів (розробок, тез виступів, рефератів тощо).

Формою підсумкового контролю є залік, який враховує результати поточного контролю, наявні результати виконання ІНДЗ та результати власне самого заліку.

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання з дисципліни:

- модульні контрольні;
- реферати як форма ІНДЗ;
- виконання практичних робіт;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах (при наявності).

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Головним критерієм успішного освоєння дисципліни є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом освоєння навчальної дисципліни

Для оцінювання результатів освоєння дисципліни студентом використовується нижче зазначена числова (рейтингова) шкала.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка (оцінка за залік) з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності та за виконанні ІНДЗ. Максимальна кількість балів (рейтингова оцінка) становить 100 балів і є сумою оцінок, які може отримати студент за два змістовні модулі (модульне тестування та оцінювання виконаних лабораторних робіт) – 60 балів та підсумковий модуль - 40. Додатково студент може отримати до 30 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за залік виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно зазначеної шкали оцінювання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7		
7	7	8	8	10	10	10	40	100

Т1, Т2 ... Т7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

1. Герасіна Л.М., Погрібна В.Л., Поліщук І.О. Глобальні проблеми. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. М.П. Требіна. Харків.: Право, 2015. 816 с.
2. Глобальні проблеми світу. Атлас. Київ.: ДНВ «Картографія», 2009. 144 с.
3. Глобальні зміни світу - 2025: доповідь Національної розвідувальної ради США: [пер. з англ.] Львів: Літопис, 2010. 188с.
4. Білорус О.Г., Пахомов Ю.М., Гузенко І.Ю. Глобальний конкурентний простір: монографія. Київ. : Міжнар. ін.-т глобалістики, 2007. 680 с.
5. Ляшенко Д.О. Глобальні проблеми сучасності. *Географія та основи економіки в школі*. Київ. 2004. №2.С.25-29.
6. Ляшенко Д.О. Глобальні проблеми сучасності та їх можливий прояв в Україні // *Український географічний журнал*. Київ. 2002. №3.С.63-68.
7. Олійник Я.Б. Глобальні проблеми людства: контексти виникнення. *Краєзнавство. Географія. Туризм*. Київ. 2006. № 38. С. 3-4
8. Сиротенко А. Глобальні проблеми людства. *Географія та основи економіки в школі*. Київ. 2002.№ 1. С. 11-16
9. Фідря Н. Глобальні проблеми людства та ідея сталого розвитку суспільства. *Краєзнавство. Географія. Туризм*. Київ. 2005. № 33. С. 17-23